

Vuoden 2019 toinen osavuositarkastus 1.1.-31.8.2019

VD/7413/02.01.02.00/2019

RV/MR/TO/HY-L

Talousarvion täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti talousarvion määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuosikolmanneksittain tammi-huhtikuun, tammi-elokuun sekä koko vuoden osalta tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden 2019 toinen osavuositarkastus on laadittu tilanteen 31.8.2019 mukaisesti.

Toimintaympäristön kehitys

Vantaan väkiluku oli heinäkuun 2019 lopussa Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan runsaat 231 300 henkeä. Väestö kasvoi tammi-heinäkuussa 2019 lähes 3200 hengellä. Tämä on yli 500 henkeä enemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2018. Ero muodostui erityisesti kuntien välisestä muuttoliikkeestä saatavan muuttovoiton kasvusta, joka nousi vuoden 2018 tammi-maaliskuun 1260 hengestä lähes 1600 henkeen tammi-maaliskuussa 2019, sekä nettomaahanmuutosta, joka kasvoi lähes 200 henkeä vuoteen 2018 verrattuna, ollen tammi-heinäkuussa 2019 yli 950 henkeä. Luonnollinen väestönmuutos, syntyneiden enemmistö kuolleisiin nähden, laski edelleen ollen tammi-heinäkuussa 570 henkeä, missä vähennystä edellisen vuoden vastaavaan aikaan nähden noin 60 henkeä.

Suurimpien kaupunkien vertailussa Helsingin, Espoon ja Vantaan väestönkasvu eroaa nopeudellaan selvästi muista kaupungeista. Espoon väkiluku kasvoi vuoden 2019 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana kaikista kunnista määrällisesti eniten, yli 3900 henkeä. Helsingin väkiluku kasvoi samalla ajanjaksolla lähes 3500 hengellä ja Vantaan lähes 3200 hengellä.

Työttömyyden lasku on hidastanut alkuvuoden aikana selvästi. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan työttömänä oli Vantaalla heinäkuun 2019 lopussa noin 11600 henkeä, mikä on noin 300 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana. Vantaan työttömyysaste oli heinäkuun lopussa 9,8 prosenttia, mikä on 0,4 prosenttiyksikköä alempi kuin vuotta aiemmin. Helsingissä työttömyysaste oli 10,4 prosenttia, Espoossa 8,9 prosenttia ja kehyskunnissa 8,0 prosenttia. Helsingin seudun työttömyysaste oli 9,5 prosenttia, mikä on 0,7 prosenttiyksikkö alempi kuin koko maan työttömyysaste. Turussa, Tampereella ja Oulussa työttömyysaste oli noin 13 prosentin tasolla.

Vantaalla oli työttömänä heinäkuun 2019 lopussa vajaat 1500 alle 25-vuotiaasta, mikä on noin 50 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Helsingissä nuoria työttömiä oli lähes 3100 ja Espoossa runsaat 1300. Kaikkiaan Helsingin seudulla oli alle 25-vuotiaita työttömänä heinäkuun 2019 lopussa 7600 henkeä eli lähes 600 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Myös yli 50-vuotiaiden työttömien määrä on edelleen laskenut. Yli 50-vuotiaita oli Vantaalla heinäkuussa 2019 työttömänä runsaat 3600 henkeä, mikä on noin 200 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Pidempään kuin vuoden työttömänä olleita oli Vantaalla heinäkuun 2019 lopussa runsaat 2400 henkeä, laskua heinäkuun 2018 tilanteeseen verrattuna vajaat 400 henkeä. Samalla kun työttömyys on edelleen laskenut, avoimien työpaikkojen määrä on Vantaalla kasvanut huomattavasti. Heinäkuussa 2019 avoimia työpaikkoja oli lähes 2600, mikä on noin 250 enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin.

Alustavien tietojen mukaan tammi-heinäkuussa 2019 myönnettiin rakennuslupia noin 2200 asunnolle, mikä on likimain sama määrä kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana. Asuntotuotannon aloitukset laskivat kuitenkin yli 1000 asunnolla edelliseen vuoden heinäkuun tilanteeseen verrattuna. Verrattuna

vuoden 2017 heinäkuun tilanteeseen asuntotuotannon aloitusten määrä on puolittunut. Vuoden 2019 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana valmistuneiden asuntojen määrä, runsaat 2000, on likimain samalla tasolla vuoden 2018 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Asuntotuotannosta valtaosa on, edellisten vuosien tapaan, kerrostaloasuntoja.

Verorahoituksen kehitys

Kaupunki on saanut tammi-elokuussa 2019 verotilityksiä yhteensä 658 milj. euroa (2018: 679 milj. euroa), josta kunnallisveroja 601,8 milj. euroa (2018: 621,8 milj. euroa), yhteisöveroja 53,9 milj. euroa (2018: 54,6 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 2,0 milj. euroa (2018: 2,8 milj. euroa).

Kuntien kunnallisveron ennakonpidätyksen kertymät eivät ole kasvaneet odotetulla tavalla vuonna 2019. Kuntaliiton arvion mukaan ennakoita olisi pitänyt kertyä kunnille elokuun loppuun mennessä yli 450 milj. euroa toteutunutta enemmän ja koko vuoden kertymävajeeksi arvioidaan 600-700 milj. euroa. Kunnille tilitettyjä ennakoita ovat kuluvana vuonna pienentäneet kaksi toisistaan erillistä asiaa eli verokorttiuudistus sekä Tulorekisteri-ilmoittamisen ongelmat. Verohallinnon tekemien selvitysten perusteella suurin osa kunnille tilitettyjen ennakoiden kertymävajeesta johtuu erityisesti verokorttiuudistuksesta (yli 80 prosenttia). Verokorttiuudistuksessa on kyse siitä, että uudessa ennakkoperintämenettelyssä on luovuttu palkkakausi-kohtaisista tuloarvioista ja sivutulokorteista, jolloin ennakonpidätykset on toimitettu alkuvuodesta huomattavasti aiempaa käytäntöä alhaisempina.

Verohallinnon laatiman selvityksen perusteella verokorttiuudistuksesta johtuva kertymävaje alkaa korjaantua suurelta osin vasta joulukuussa tehtävissä ennakonpidätyksissä. Täten loppusyksyn aikana kertymävaje kasvaa edelleen kuukausittain, elleivät veronmaksajat korota yleisesti veroprosenttejaan tai verokorttien vuosittaiset ansiorajat ylity laajasti. Kunnille suoritettavissa verotilityksissä korjausliike näkyisi siten erityisesti vasta tammikuussa. Lopullisesti vaje korjaantuu vasta verotuksen valmistuessa kesästä 2020 alkaen. Verokorttiuudistus on pysyvä muutos. Vaikka kertymävaje korjaantuu vuoden 2019 kunnallisverojen osalta vuoden 2020 aikana, niin verovuoden 2020 ennakoverot kertyvät taas samalla tavalla jättäen vuoden 2020 ennakoita vastaavasti alemmalle tasolle.

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-elokuussa 5,1 prosenttia edellisvuotta vähemmän, Vantaalla oli laskua 3,2 prosenttia. Verovuoden 2019 kunnallisveron ennakoiden kaupunki on saanut tammi-elokuussa yhteensä 509,1 milj. euroa, 0,2 prosentin lasku edellisvuoteen verrattuna. Tammi-elokuun kunnallisverotilityksiä laskee edelliseen vuoteen nähden erityisesti joustava verotuksen valmistuminen, joka aikaistaa veronpalautusten ja jäännösverojen maksuja. Lisäksi verokorttiuudistus ja Tulorekisteri-ilmoittamisen ongelmat laskevat koko vuoden 2019 tilityksiä ennakoidusta.

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa elokuussa vuoden 2017 valmistuneen verotuksen, vuoden 2018 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto), valtiovarainministeriön uusimpien verotuloennusteiden sekä arvioidun väestön kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kehikon mukaan kertyvän Vantaalla noin 32 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa on oletettu pääosin verottajan tekemästä verokorttiuudistuksesta ja Tulorekisteri-ilmoitusten ongelmista johtuen, jolloin kasvua edelliseen vuoteen nähden olisi 3,3 prosenttia. Vuoden 2018 verotus valmistuu loka-marraskuussa, mahdollinen jako-osuuden tarkistus ja sen vaikutus marraskuun tilityksen suuruuteen varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastettaneen myös vuoden 2019 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 53,9 milj. euroa tammi-elokuussa, laskua 1,4 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen muutos edellisvuoteen

oli 3,9 prosenttia. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan kuntaliiton verokehikon mukaan alittavan talousarvion noin 7 milj. eurolla erityisesti Vantaan laskeneen jako-osuuden vuoksi.

Kuntaliiton kehikon mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 81,5 milj. euroa vuonna 2019, joka ylittää talousarviossa oletetun noin 1,5 milj. eurolla.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 38 milj. eurolla, mikäli valmistuva verotus vastaa elokuussa 2019 annettua ennakkotietoa eikä verokorttiuudistuksesta ja Tulorekisteri-ilmoitusten ongelmista johtuvassa kertymävajeen ennusteessa tapahdu muutoksia loppuvuoden aikana tai tehdä valtakunnallisesti poikkeuksellisia kunnallisverojen jaksotuksia vuosien 2019 ja 2020 välillä.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta valtiovarainministeriön päätöksen mukaan 157,2 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 15,6 milj. euroa vuonna 2019. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi päätösten pohjalta 172,8 milj. euroa, 0,2 milj. euroa alle talousarvion. Hallituksen syyskuisessa budjettiriihessä päätettiin myöntää kunnille lisäbudjetissa ylimääräinen jo vuonna 2019 maksettava 237 milj. euron kiky n lomarahaleikkauksien päättymiseen liittyvä kompensatioerä kuntien heikon taloustilanteen vuoksi. Tämä nostaa alustavien arvioiden mukaan Vantaan peruspalvelujen valtionosuutta em. luvuista vuonna 2019 noin 9 milj. euroa.

Käyttötalous

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuottoja (ilman HSY) on kertynyt 261,9 milj. euroa, toimintakuluja (ilman HSY) -1 026,8 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -764,9 milj. euroa. Tammi-elokuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 60-prosenttisesti, toimintakulut 64-prosenttisesti ja toimintakate 66-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 428,8 milj. euroon ja toimintakulut -1 586,8 milj. euroon (ilman HSY). Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan alittamaan talousarvion noin 6 milj. eurolla, sillä erityisesti maanmyyntivoittojen arvioidaan jäävän talousarviota pienemmiksi. Toimintakulut (ilman HSY) alittavat talousarvion ennusteen mukaan noin 9 milj. eurolla. Alitusta selittää erityisesti talousarviossa ennakoitua pienempänä toteutuvat henkilöstökulut ostopalvelujen arvioitua suuremman käytön sekä henkilöstön rekrytointiviiveiden takia. Sosiaali- ja terveydenhuollon oman toiminnan menomäärärahan arvioidaan ylittyvän 11,6 milj. euroa ja erikoissairaanhoidon menojen arvioidaan ylittyvän 11,9 milj. euroa. HSL:n kuntaosuuden ennakoitaan alittavan talousarvion. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 2 milj. euroa positiivisempana talousarvioon nähden.

Verotulojen ennustetaan alittavan talousarvion 38,1 milj. eurolla erityisesti verokorttiuudistuksesta ja Tulorekisteri-ilmoittamisen ongelmista johtuen sekä yhteisöverojen jäädessä ennakoidusta tasosta. Valtionosuustuottojen arvioidaan ylittävän talousarvion valtion lisäbudjetissa myönnettävä kompensatioerä huomioiden 8,8 milj. eurolla.

Rahoitustuottojen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Rahoituskulujen ennustetaan alittavan talousarvion noin 0,5 milj. eurolla korkotason pysyessä edelleen matalana.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-elokuussa toteutunut 74 milj. euroa ja koko vuonna niitä ennustetaan kertyvän yhteensä noin 117 milj. euroa.

Vuoden 2019 toisessa osavuositarkastuksessa vuosikatteen ennustetaan noin 60 milj. euroa, joka alittaa talousarviossa oletetun noin 26 milj. eurolla. Tulosenuste päättyy elokuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella noin -57,1 milj. euron alijäämään (talousarvio -30,9 milj. euroa). Talousarviota heikompi tulosenuste johtuu valtakunnallisista verotilitysten ongelmista, minkä vuoksi kaupungilta jää saamatta vuoden 2019 aikana todennäköisesti yli 32 miljoonaa euroa kunnallisverotuloa.

Investoinnit

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 0,7 milj. euroa, investointiosan menoja -87,8 milj. euroa ja investointiosan netto on -87,0 milj. euroa.

Rakentamisen investointimäärärahojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 4,2 milj. eurolla. Osakkeiden ja osuuksien investointimäärärahan ennustetaan jäävän noin 1,0 milj. euroa alle budjetoidun, koska Suomi-Rata-hankeyhtiön pääomittamiseen varattu 4,0 milj. euroa ei toteudu kokonaisuudessaan kuluvalle vuodelle.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2019 toteutuvan 158 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 6 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 4 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan -153 milj. euroa.

Rahoitus

Kaupungin pitkäaikainen lainakanta oli vuoden 2018 lopussa noin 880 milj. euroa. Rahoitus ei ole toistaiseksi nostanut pitkäaikaista lainaa, mutta kaupungin kassatilanne huomioiden lainakanta ei enää jatka supistumistaan. Vuoden 2019 brutto- ja nettolainanoton määrä tarkentuu syksyn aikana, kun talousarvion toteumasta, verotilityksistä ja kaupungin kassatilanteesta on tarkempi kuva.

Kaupungin kassaa on supistettu selkeästi edellisten vuosien tasosta, mikä on ollut tietoinen strategiamuutos negatiivisten talletuskorkojen tilanteessa. Näin ollen viimeisen kahden vuoden aikana toteutettuja ylimääräisiä lainojen lyhennyksiä ei tulla tekemään kuluvalle vuodelle.

Kaupunginhallitus 23.9.2019 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä tiedoksi vuoden 2019 toinen osavuositarkastus, ja
- b) esittää vuoden 2019 toinen osavuositarkastus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Käsittely:

Merkittiin, että talousjohtaja va. Matti Ruusula selosti asiaa kokouksen alussa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Liite 1: Vantaan kaupungin toinen osavuositarkastus 2019
- Liite 2: Merkittävien tytäryhtiöiden osavuositarkastukset 2/2019
- Liite 3: Sitovien tavoitteiden raportointi 2/2019
- Liite 4: Merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteiden seuranta 2/2019

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

talousjohtaja va. Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

talousarviopäällikkö vs. Teija Oras, puh. 050 314 5084, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi